

підлягають працівники мартенівського цеху – RR 3,04 при CI 95% (2,83 - 3,26), у працівників доменного та агломераційного цехів рівень відносного ризику був також значним та склав RR 2,27 при CI 95% (2,07 - 2,48) та RR 2,0 при CI 95% (1,77 - 2,09) відповідно.

При оцінці ризику порушення здоров'я для працівників мартенівського цеху встановлено, що найбільші рівні ризиків реєструвалися серед хвороб вуха та соскоподібного відростку, хвороб шкіри та підшкірної клітковини, хвороб ока та додаткового апарату, інфекційних та паразитарних хвороб, хвороб сечостатевої та кістково-м'язової системи, хвороб органів травлення та органів дихання.

Частка захворювань, викликаних впливом шкідливих умов праці, по всіх захворюваннях у працівників досліджуваних цехів (AR_e, %) перевищувала такі показники серед населення в цілому (PAR, %), що підтверджує вплив шкідливих умов праці на стан здоров'я працюючих.

Висновок: Рівень професійного ризику у працівників мартенівського цеху металургійного підприємства повного циклу за показниками захворюваності з тимчасовою втратою працездатності відноситься до категорії «високий» професійний ризик. Оцінка професійних ризиків за даними захворюваності з тимчасовою втратою працездатності свідчить про високий ступінь її професійної обумовленості, що потребує розробку та проведення цілеспрямованих профілактичних заходів.

Поверхневі водойми як фактор ризику для здоров'я населення

**Запорізький державний медичний університет
Гребняк М.П., Черненко А.С.**

Серед багатьох екологічних факторів одне із чільних місць, що негативно впливають на здоров'я населення займають водойми господарсько-питного призначення. Огляд літератури з екологічних проблем дозволяє зробити висновок про те, що однією із самих складних та актуальних проблем України в галузі охорони здоров'я населення, у зв'язку із забрудненням навколишнього природного середовища, є необхідність створення централізованої та комплексної системи екологічно безпечного обігу, поводження та управління небезпечними відходами у поєднанні з розробкою та впровадженням принципово нових та економічно доцільних, раціональних технологій їх утилізації, знешкодження, видалення та захоронення.

Мета роботи. Гігієнічна оцінка ризику впливу стану поверхневих водойм господарсько-питного призначення на здоров'я населення.

Матеріали та методи досліджень. Вивчені показники якості стану поверхневих водойм України за матеріалами Головного статистичного управління МОЗ України. Оцінка показників якості води оцінювались за вимогами ДСанПіН. У роботі використані наступні методи: бібліосемантичний, аналітико-синтетичний та контент-аналіз.

Результати досліджень. Встановлено, що питома вага проб водойм I класу, які не відповідають гігієнічним нормативам за санітарно-хімічними показниками, складає $21,4 \pm 0,9\%$, за санітарно-бактеріологічними – $18,4 \pm 0,8\%$; II класу

відповідно $20,1 \pm 0,8\%$ та $16,3 \pm 0,6\%$. Причинами забруднення водойм є скидання неочищених та недостатньо очищених стоків з перевантажених каналізаційних споруд, незадовільного режиму їх експлуатації та порушення процесів самоочищення водойм внаслідок утворення штучних водосховищ. Поряд з цим, токсичні речовини попадають у водойми та ґрунт разом з осадами або прямим осадженням при зносі вітром, обприскуванні або запиленні рослин, при безпосередньому внесенні у водойми; у підземні води - у результаті поступового вимивання з поверхневих шарів ґрунту в більш глибокі шари. Значну роль в забрудненні джерел водопостачання відіграють каналізаційні споруди та звалища твердих побутових відходів. На каналізаційних спорудах досить часто виникають надзвичайні ситуації. Розповсюдженням джерелом негативного впливу на питне водопостачання також здійснюють фільтраційні води, які забруднюють прилеглу територію, а в період опадів та танення снігу змиваються у водойми; що призводить в багатьох населених пунктах забруднення підземних ґрунтових та артезіанських водоносних горизонтів.

Висновки. Загальною тенденцією є ускладнення забезпечення населення країни якісною питною водою. Забруднення довкілля шкідливими речовинами сприяє збільшенню техногенного навантаження на поверхневі водойми господарсько-питного призначення. Споживання населенням неякісної питної води є фактором ризику виникнення інфекційних захворювань та розвитку неінфекційних хвороб, які залежні від хімічного складу питної води.

Ризики здоров'ю населення Запорізької області в залежності від інтенсивності забруднення атмосферного повітря

**Запорізький державний медичний університет
Гребняк Н.П., Федорченко Р.А.**

Мета роботи. Вивчити захворюваність населення Запорізької області в залежності від інтенсивності забруднення районів за показником щільності викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (тис. т. на км²) за період 2000 - 2014 роки.

Матеріали та методи досліджень. Проведено аналіз показників захворюваності населення в залежності від щільності забруднення території районів Запорізької області викидами в атмосферне повітря. Усі райони розподілені на три групи: забруднені (м. Запоріжжя та м. Енергодар) - щільність забруднення понад 7,17 тис. т/км²; помірно забруднені (м. Бердянськ, м. Мелітополь та м. Токмак) - щільність забруднення від 3,1 до 7,16 тис. т/км²; малозабруднені (20 районів) - щільність забруднення до 3,09 тис. т/км². Статистична обробка показників проводилася з використанням аналітичного та статистичного методів дослідження, програмного пакету аналізу STATISTICA (6).

Результати досліджень. Основна частина забруднень потрапила в атмосферне повітря області від діяльності підприємств по виробництву та розподіленню електроенергії, газу та води – 55,9%, або 115,6 тис. т. та від діяльності підприємств переробної промисловості, яка в значній мірі впливає на екологічне становище регіону (42,6%, або 88,1 тис. т.), з них 37,5% (77,5 тис. т.) – від